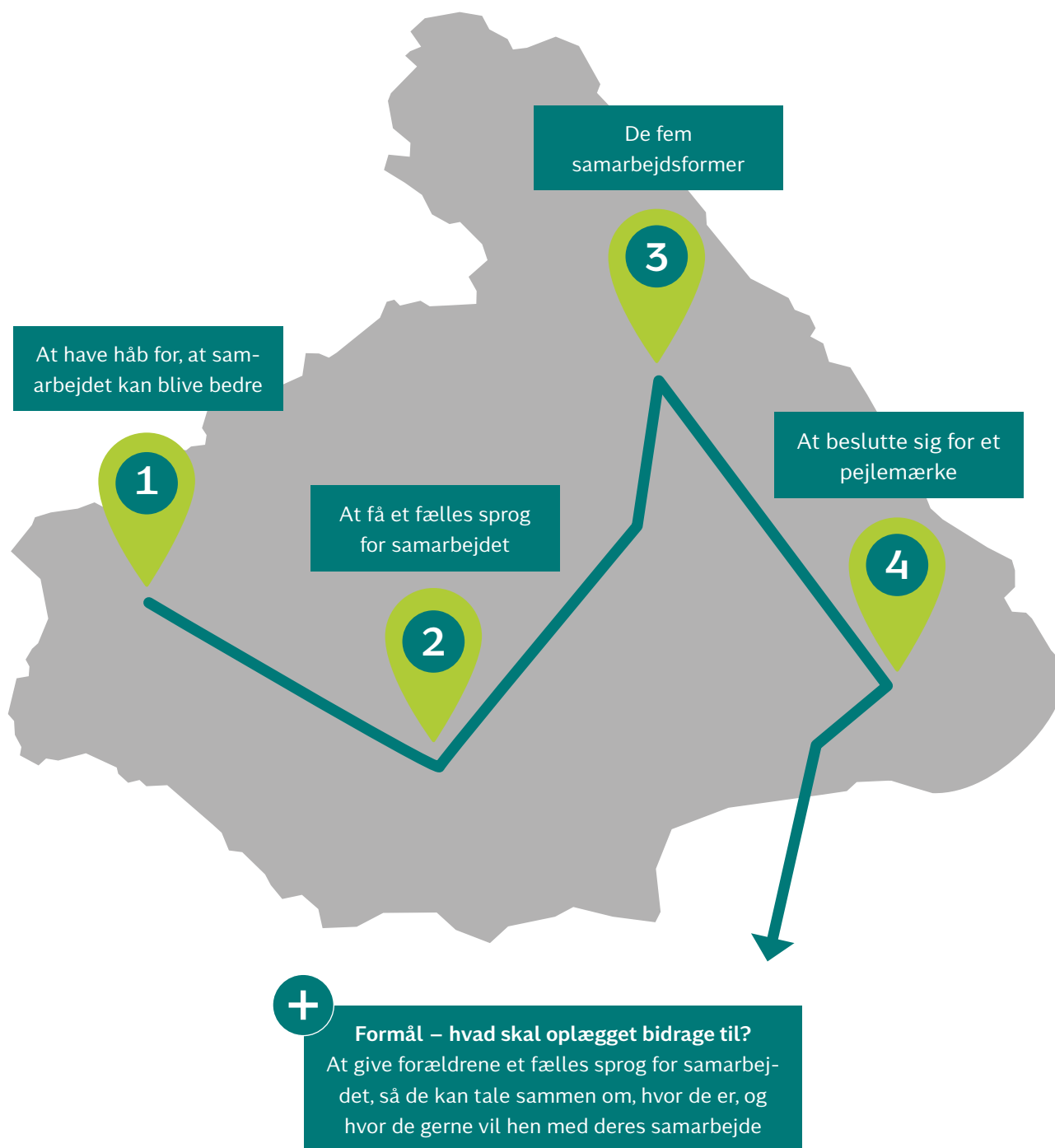

03

Samarbejdsformer efter skilsmisse

UNDERVISNINGSEKSEMPLER

Samarbejdsformer efter skilsmisse

INTRODUKTION – HVAD GÅR TEMAET UD PÅ?

Til at begynde med beskrives kort oplæggets formål, indhold og den efterfølgende samtaleøvelse (se landskabsmetaforen i manualen), så deltagerne ved, hvad de skal bruge oplægget til, og hvad der nu skal ske. Lav også gerne en kobling til resten af kurset: Formålet med dette tema er at give forældrene nogle fælles billeder og et fælles sprog for samarbejdet, så de kan begynde at tale sammen om, hvor de er og hvor de gerne vil hen med deres samarbejde. Hvordan dette og de videre skridt kan se ud mere konkret vil de få mulighed for at arbejde videre med i resten af kurset.

Formålet med temaet

- At I skal tale sammen om jeres samarbejde – hvor I er og hvor I gerne vil hen?
- At give jer metaforer for samarbejdsformer, som I kan tale ud fra

1

BUDSKAB 1: AT HAVE HÅB FOR, AT SAMARBEJDET KAN BLIVE BEDRE

Inden vi går i gang med at give jer de fem billeder på samarbejdsformer, vil vi starte med betydningen af at have – eller genvinde – håb og tro på, at I sammen kan komme et bedre sted hen.

Forældre, der går fra hinanden, gør det som regel af vigtige grunde – det kan være, at man i en periode har haft mange konflikter og måske har haft svært ved at samarbejde som forældre eller har oplevet stor afstand og ingen kommunikation. Nogle forældre oplever, at de fortsat har mange konflikter flere år efter bruddet, på trods af et håb om, at skilsmissen havde gjort en ende på det. Det, der kan ske med os mennesker, når vi har haft konflikter længe, er, at vi begynder at føle os magtesløse og miste håbet om, at det kan blive bedre. Det er ikke underligt, at vi ender der, og samtidig er det et virkeligt svært sted at ende. For har man mistet håbet og troen, er det svært at få sat skub i en forandring. To ting sker typisk:

At have håb for at samarbejdet kan blive bedre

- Man vil som regel stoppe med at tage nye initiativer selv – ”det nytter alligevel ikke”
- Man vil overse og bortforklare de positive bestræbelser, som den anden måske forsøger sig med. Vi kan f.eks. tænke, at den anden har en bagtanke med det, han eller hun gør, eller at det i hvert fald ikke kommer til at holde i længden.

Det at have et håb om at kunne flytte sig til et bedre sted og tro på, at det kan lade sig gøre, er afgørende for at få sat en positiv forandringsspiral i gang, hvor man skridt for skridt arbejder sig hen imod et bedre samarbejde. Det gælder både i forhold til selv at tage nye initiativer, og i forhold til at tro på, at den anden også vil det bedste og gerne vil et bedre sted hen. Det er ikke let! Især ikke hvis man oplever, at ens tillid er blevet tyndslidt, eller man gang på gang har oplevet ikke at kunne lykkes. Ikke desto mindre har man hver især et afgørende stykke arbejde foran sig, hvis man gerne vil et bedre sted hen! Et stykke arbejde, der handler om at turde begynde at håbe og tro og være åben for, at det *kan* blive bedre. Og at man vælger at vende blikket mod de små fremskridt, der kan være, og give tid til, at det kan vokse.

Et vigtigt spørgsmål, I kan stille jer selv, er: Hvor er jeg i forhold til at turde håb og tro? Er jeg kommet et sted hen, hvor jeg har opgivet? Eller har jeg formået at holde fast i en tro på, at vi kan komme igennem det her og finde en vej?

EN HISTORIE

På et kursus deltog et forældrepar, der stort set var ophørt med at samarbejde, udover de kampe der havde været i Statsforvaltningen. Deres tre drenge var endt med kun at se deres far et par timer hver anden søndag, og de udtrykte overfor mor, at de ikke havde lyst til at se far. Gennem kurset fik de for første gang nogle mere positive samtaler sammen, og moren tog en beslutning på kurset. Hun gik hjem og sagde til omgangskredsen – nu er det slut med at tale dårligt om børnenes far. Hun inviterede far over til kaffe, og talte mere om far i positive vendinger. Til den opfølgende samtale fortalte hun, at hun for første gang i flere år hørte sine børn begynde at tale positivt om far hjemme hos hende. Den mindste dreng havde sagt: "Min far er rigtig god til at lave snobrød". Dette var en bevægende erfaring for både mor og far, der bekræftede dem i, at de var i gang med den rigtige retning for deres børn og dem selv.

Håb skabes også gennem dialogen

Udover hos jer selv er der selvfølgelig et rigtig vigtigt stykke arbejde imellem jer og i jeres dialog og samarbejde med hinanden. Hvis vi ikke taler sammen og deler vores tanker og ønsker, bliver det sværere at holde fast i håbet og troen. At dele sine ønsker om, hvor man gerne vil hen i sit samarbejde, og finde et fælles pejlemærke, kan være et vigtigt skridt, der kan give håb og afklaring. Vi kan både have brug for at afklare forventninger, og vi kan have brug for at vide, at vi deler nogle af de samme ønsker. Dette er netop det, vi gerne vil give jer mulighed for, ved at give jer billeder på typiske samarbejdsformer, som I kan bruge til at tale sammen om jeres samarbejde.

2

BUDSKAB 2: AT FÅ ET FÆLLES SPROG FOR SAMARBEJDET

Hvis noget er svært i vores samarbejde, har vi som mennesker en tendens til at ende i ufrugtbare diskussioner og konflikter om, hvem der er den "skyldige". Eller den ene eller begge trækker sig og tænker, at den anden er problemet. Ofte sker der altså det, at vi ingen vegne kommer, men at det i stedet udvikler sig til en ond cirkel, hvor vi får bekræftet vores negative forventninger til hinanden. Derfor er det ret afgørende, hvordan vi taler sammen om samarbejdet – og her kommer vi sjældent nogen vegne, hvis det hele tiden handler om skyld og bebrejdelser. Ved at tale sammen om samarbejdet som et fælles mønster – altså som et mønster, I er endt i, og som får jer begge til at gøre måske u hensigtsmæssige ting – kan I tale om det på en ny og mere frugtbar måde. I stedet for at tale om, hvad den anden gør galt, handler det altså om at kigge på jeres samarbejdsform og det mønster, der har taget over. Det kan hjælpe jer med at tage stilling til, om I og jeres børn ønsker at leve med denne samarbejdsform, eller om I ønsker en anden, der bedre giver jer mulighed for at være de forældre, I ønsker at være.

Med andre ord er det ikke den anden, der er fjenden – det er det mønster eller den samarbejdsform, som er kommet imellem jer. Det afgørende bliver at tage stilling til, hvordan I hver især kan bidrage til og tage ansvar for, at I kommer et andet sted hen. I stedet for at kigge tilbage, handler det om at kigge fremad. Så nu hvor I skal høre om de fem samarbejdsformer, handler det eksempelvis ikke om at sige "du er en kampklar kriger", men vi er blevet "kampklare krigere", og det forhindrer os i at være de forældre, vi ønsker at være.

Typiske samarbejdsformer

Moxnes' forskning i skilsmissec familier:

- 5 typiske måder at samarbejde på
- Ofte en historie bag
- Udvikles over tid og kan aktivt arbejdes med!

Kilde: Kari Moxnes: *"Skånsomme skilsmisser med barnet i fokus"*

I det følgende vil I blive præsenteret for forskellige billeder på typiske samarbejdsformer efter en skilsmisse. Den norske professor i sociologi Kari Moxness har forsket i børn og samarbejde efter skilsmisser, og hun er kommet frem til, at man i grove træk kan tale om, at der er fem typiske samarbejdsformer, der har særlige karakteristika og som hun har sat forskellige billeder på.

Med udgangspunkt i disse billeder vil I nu skulle tale sammen om jeres samarbejde – hvor I er og hvor I gerne vil hen.

Når vi nu præsenterer jer for de fem samarbejdsformer, skal det ikke forstås sådan, at man nødvendigvis kun passer i én af kasserne. Som forældre kan man godt opleve, at man lykkes i at samarbejde på en måde, man er tilfreds med, på nogle områder, mens man bliver "kampklare krigere", når det gælder andre områder.

Samarbejdsformer kan også ændre sig over tid. Det er ikke ualmindeligt at starte et svært sted i samarbejdet, og det kan så blive bedre, når skilsmissen kommer mere på afstand. Dog kan det lige så godt gå i den anden retning og blive værre i det øjeblik, den ene måske vælger at flytte, eller der kommer en ny partner ind i billedet.

Det vigtigste er, at samarbejdsformer er noget, man kan arbejde med og forandre. Det kræver et stykke arbejde fra én selv – et arbejde, som man kan synes er vanskeligt, men finder man motivationen, vil det være en gave for børnene.

Sure samarbejdspartner

- Samarbejdet går op og ned
- De både samarbejder og modarbejder
- Blander sig ofte fortsat i hinandens liv
- Udviser ikke altid tillid eller respekt for hinanden som forældre

Historien bag

Det er ret almindeligt at starte med et surt samarbejds-klima efter en skilsmisse. Denne samarbejdsform er karakteriseret ved, at nogle af de svære følelser fra skilsmissen stadig blander sig i samarbejdet.

De sure samarbejdspartnere har ofte ikke forsonet sig med skilsmissen endnu. De er typisk forskellige steder i forhold til skilsmissen (asynkrone processer) og der er en, der er forladt og en, der forlader. Den ene kan derfor være ramt af vrede og bitterhed, mens den anden måske er uforstående og videre i sit liv, og dette gør samarbejdet vanskeligt.

Typiske kendetegn

Oftentimes vil det være sådan, at de sure samarbejdspartnere måske i en periode har et samarbejde, der er ok, men så pludselig blusser en konflikt op. Så samarbejdet opleves meget svingende.

EN HISTORIE

Et forældrepar var på kursus og følte, at de fik bekræftet hvor godt de havde formået at samarbejde indtil nu. Til den opfølgende samtale kom så kun kvinden. I mellemtiden havde kvinden via deres to større børn fortalt, at hun havde fundet en ny kæreste. Faren meldte herefter ud, at han lige nu ikke

Man kan sige, at forældre her både samarbejder og modarbejder hinanden. I perioder og på nogle områder samarbejder de, mens de på andre områder bliver fanget af egne følelser og gamle konflikter – og derfor ikke formår samarbejdet og at holde fokus på barnet. Det kan eksempelvis komme til udtryk i en konflikt om, hvem der skal bringe tøjet hvornår, hvilket måske gør at tøjet ikke bliver bragt eller kommer alt for sent. Det kan også være, at den ene sender en masse mails, fordi han eller hun mangler kommunikation, mens den anden oplever alle disse mails alt for overvældende og derfor ikke besvarer. Disse mønstre i det sure samarbejdsklima efterlader begge forældre i frustration.

I den sure samarbejdsform vil den ene ofte have tendens til at blande sig meget i, hvad der foregårovre hos den anden forælder – både i omsorgen og opdragelsen af børnene og i emner, der ikke direkte vedrører børnene (om faren er ude på en ny date eller om mor har styr på økonomien). Den anden vil ofte have en tendens til at blokere og afvise, hvilket kun gør, at den anden føler sig nødsaget til at forsøge endnu mere.

Derudover kan de sure samarbejdspartnere også mangle tillid til hinanden som forældre. Selv om de ikke åbenlyst kritiserer hinanden, taler de heller aldrig godt om hinanden, og de kan til tider have svært ved at skjule deres irritation og anderledes holdninger.

Børnene i midten

Børn kan mærke et surt samarbejdsklima, også selv om mange forældre fortæller, at de gør alt for at skjule konflikterne for børnene. De fornemmer, når der er en underlig stemning mellem mor og far, tavshed eller irritation, og vil ofte bruge mange kræfter på at håndtere dette.

Kampklare krigere

Kampklare krigere

- Konflikter om stort set alt
- Kan ikke selv finde løsninger
- Børnene inddrages i konflikterne
- Taler dårligt om og til hinanden
- Har ingen tillid til den anden som forælder

Historien bag

De kampklare krigere er forældre, der er endt med at bekriige hinanden, fremfor at samarbejde om børnene. Ofte har de haft et rigtigt vanskeligt og "grimt" brud og har ikke formået at bilægge konflikterne fra skilsmissem og deres liv som ægtefæller eller kærester. Et vanskeligt brud kan eksempelvis skyldes, at det kommer brat, at det er konfliktfyldt, at det er præget af svigt som f.eks. utroskab, eller at der er en ny partner inde i billedet med det samme. Måske har der også længe været mange konflikter i parforholdet.

Typiske kendetegn

De kampklare krigere er ude af stand til at samarbejde, de er ofte meget uenige og er i konflikt om de fleste ting. Det kan være alt fra, hvad der skal pakkes i tasken, til børneopdragelse og samvær om barnet. Ofte bliver dette til gensidige personlige angreb mod hinanden. Begge ser den anden som skyld i problemerne. Når en kampklar konflikt råder mellem forældrene, kommer det ofte til at handle om at vinde over den anden eller få sin ret.

Ofte kæmper de kampklare krigere om børnene, og formår ikke selv at finde løsninger omkring deres børn. Mange vil derfor rejse sager i Statsforvaltningen eller gå til retten.

Børnene inddrages som regel i disse voldsomme konflikter og kan føle, at de må vælge side. Forældrene begynder – som regel i afmagt og frustration – at tale med børnene om problemerne med den anden forælder, så børnene ikke kan undgå at blive involveret og vil føle et loyalitetspres.

EN HISTORIE

- *En mor, der sagde til børnene, at de ikke måtte bruge deres togkort, når de hver anden uge var hos far, så længe han ikke betalte mere i børnebidrag.*
- *Et forældrepar, der bor to opgange fra hinanden, hvor datteren ikke må gå over og fodre sin hamster hos far, mens han er på ferie. Som mor sagde: "Det er typisk ham. Alt skal foregå på hans præmisser". Adspurgt, hvad datteren mon ønskede i situationen, blev mor stille og sagde efter en pause: "Det handler jo ikke om hamsteren".*

Børnene hører desuden forældrene tale dårligt om og til hinanden ("mor har ikke råd til ferie, fordi far ikke betaler nok i børnebidrag"; "det er mor, der aldrig overholder vores aftaler"), og de overhører ofte skænderier eller ser sure SMS'er, uden at forældrene nødvendigvis er opmærksomme på det.

Forældrene vil ofte sige, at de kæmper for deres børns bedste, og de er ofte fanget af ideen om, at de skal beskytte børnene mod den anden forælder. De har ingen tillid eller respekt for den anden som forælder. Netop den manglende tillid og idéen om, at de skal beskytte barnet mod den anden, gør det rigtigt svært for forældrene at nærme sig hinanden. Konflikterne gør, at forældrene mister blikket for, at det er selve kampen og konflikterne, der gør ondt på børnene – ikke deres forskelligheder som forældre.

Børnene i midten

Børn i sådanne konfliktzoner trives som regel ikke, og man kan her tale om, at broen mellem forældrene opleves som meget usikker og utryg. De står i store loyalitetskonflikter mellem forældrene, og det har børn meget vanskeligt ved at være i, og egne behov må skubbes væk.

Når samarbejdet er ophørt

Når samarbejdet er ophørt

- Ophør af stort set alt dialog
- Der kan være et klima af iskold tavshed
- Kommunikation foregår gennem barnet
- Ofte ingen tillid til hinanden
- En del børn ender med at miste kontakt til den ene forælder

Historien bag

Den tredje samarbejdsform er egentlig ikke en reel samarbejdsform, for her er samarbejdet ophørt. Her er al dialog og kommunikation stort set væk.

Nogle forældre får aldrig et samarbejde i gang efter skilsmisse, mens andre har haft slidsomme konflikter så længe, at de til sidst opgiver håbet om, at det kan blive anderledes og opgiver at samarbejde. I denne gruppe kan der også være forældre, der kun har kendt hinanden ganske kort og måske aldrig har været kæresteparter.

Typiske kendetegn

De vigtigste to grupper af forældre, der hører under denne kategori, er forældre, der kører et parallelt forældreskab, hvor de kun har kontakt om den nødvendige praktik, og så forældre, der har udviklet et helt adskilt forældreskab, hvor der hersker en slags "iskold tavshed" mellem forældrene. Her er der intet samarbejde og ofte ingen tillid til hinanden overhovedet. Især det sidste er det, der bliver vanskeligt for børn.

EN HISTORIE

En dreng i en børnegruppe fortalte, at mor og far i starten efter bruddet skændtes en del. Det gjorde de så ikke mere, men som han selv formulerede det: "Nu er der mere sådan kold luft imellem dem". En af de andre børn spurgte, hvad der var værst – da de skændtes, eller som det var nu. Drengens svar var: "Den kolde luft, det virker som om de hader hinanden".

Når samarbejdet er ophørt, foregår kommunikationen ofte gennem børnene, som må bringe beskeder videre mellem mor og far.

Nogle børn ender med helt at miste kontakten til den ene forælder. Undersøgelser peger på, at det rent faktisk sker for 10-12 % af børn i Danmark. Det kan være efter en langvarig konflikt, hvor en forælder opgiver kontakten, eller hvor samværet ophæves. Eller det kan være en forælder, der flytter væk og starter et nyt liv. Nogle af disse forældre mister dog kontakten af andre grunde som misbrug, vold eller alvorlige psykiske problemer.

Børnene i midten

Hvis der er udviklet et betændt samarbejds-klima mellem forældrene og en kold tavshed, kan børn ikke undgå at mærke det. Dette er ofte meget ubehageligt og føles ofte enormt fastlåst for både forældre og børn. Det kan desuden være et stort tab for børn, hvis de helt mister kontakt til en forælder, og på sigt kan de have mange fantasier og tanker om at være fravalgt som barn.

Virkelige venner

Virkelig venner

- Kan langt lettere samarbejde
- Ser hinanden som venner
- Laver mange ting sammen
- Har bevaret respekt og tillid til hinanden som mennesker og forældre

I den helt anden boldgade er de forældre, der kaldes virkelige venner. Kun få procent betegner sig som "virkelige venner" efter en skilsmisse. I denne samarbejdsform oplever forældrene stadig at have et venskab med hinanden, og de laver stadig mange ting sammen som familie.

Historien bag

Oftentimes vil det være sådan, at disse forældre gennem nogle år er blevet enige om, at en skilsmisse er den bedste løsning, og at de nu skal koncentrere sig om at være gode forældre sammen. Flere af disse forældre har i en længere periode været mere venner end kærester. Når man er blevet enige om, at en skilsmisse er den bedste løsning, og i øvrigt har bevaret respekten for hinanden som venner, er det langt lettere også at skulle finde ud af at samarbejde bagefter. Skilsmissen er simpelthen ikke lige så sårbar for disse forældre.

Typiske kendetegn

Samarbejdsformen vil typisk være karakteriseret ved, at forældrene kan samarbejde, og at de ofte laver aktiviteter sammen. De spiser sammen, holder højtidere sammen, tager på ferie sammen, og nogle kan endda finde på at lave aktiviteter sammen uden deres børn. Forældrene har bevaret respekten og tilliden til hinanden som mennesker og forældre.

Der kan dog være udfordringer, hvis man sætter sig dette meget ambitiøse mål for ens samarbejde. Vi møder flere forældre, der tænker, at dette må være det bedste for børnene. Men i realiteten vil de fleste, fordi de er i en farvelproces og skal afslutte en kæresterrelation have brug for mere adskillelse til den anden forælder. Ofte kan den ene – måske den, der er gået og føler skyld over det – have et stort ønske om at være virkelige venner, imens det slet ikke er realistisk for den anden, da det lige nu er for svært "at lege familie" og være et helt andet sted følelsesmæssigt.

EN HISTORIE

En far havde været utro, og nu skulle forældrene skilles efter mors ønske. Efter dette oplæg sagde far: "Jeg kan godt se, at mit ønske har været, at vi skulle være virkelige venner, og jeg har presset på med det. Jeg kan godt se, at dér er du ikke, og det er ikke muligt lige nu". De fandt ud af, at de skulle

Børnene i midten

Børn er som udgangspunkt glade, når far og mor kan lide hinanden og laver ting sammen. For nogle børn og måske særligt unge kan det dog også opleves som svært, da det kan aktivere sorgen over ikke længere at være familie, og holde gang i drømme om, at forældrene finder sammen igen. Dette er vigtigt at være opmærksom på og eksempelvis tale med sine børn om, hvorfor man er meget sammen, og om det er ok for dem.

For børn er det dog ikke nødvendigt, at forældre skal være virkelige venner, for at de kan have det godt. Det er fuldt ud tilstrækkeligt for dem at opleve, at forældrene behandler hinanden respektfuldt og i en samarbejdsånd som i den sidste samarbejdsform – de korrekte kollegaer.

Korrekte kollegaer

- Har bilagt konflikter
- Fokuserer på at være forældre
- Kan lægge andre følelser til side, når der skal samarbejdes
- Respekterer hinanden som forældre

En stor gruppe forældre formår at etablere en samarbejdsform som "korrekte kollegaer". Her evner man at samarbejde og indgå kompromiser på en respektfuld måde, uden nødvendigvis at dele alle holdninger og værdier i livet. Med andre ord kan relationen på mange måder sammenlignes med kollegaer på en arbejdsplads.

Historien bag

Forældre, der opnår at blive korrekte kolleger, kan have meget forskellige skilsmisshistorier bag sig. Nogle starter som korrekte kollegaer, for andre kan det være en sej og lang kamp at nå dertil.

Typiske kendetegn

Fælles for dem er, at de har formået at bilægge deres konflikter lidt hen ad vejen. De har fået gjort sig fri af gamle følelser og mønstre fra deres parforhold – i hvert fald nok til at i det store hele at holde sig ude af disse og vende fokus mod det at være forældre sammen.

Nogle kan lide hinanden, andre har et neutralt forhold til hinanden, og andre igen bryder sig ikke om hinanden. Fælles er dog, at de formår at lægge disse følelser til side, når de skal samarbejde. De kan sætte egne følelser og interesser til side og indgå kompromisser, selv om de ikke er enige.

De formår ofte at være tilstede sammen til vigtige begivenheder for barnet, f.eks. skolesamtaler og konfirmation, og de kan tale respektfuldt sammen og lave aftaler om børnenes hverdag.

Typisk for disse forældre vil også være, at de stadig har en tillid til hinanden som forældre og accepterer de forskelligheder, der er. Flere er desuden gode til at bakke hinanden op og gør sig umage for at tale positivt om den anden forælder. "Nej, hvor har du en dejlig mor", "hvor er far bare god til det med fodbold".

EN HISTORIE

Et forældrepar, der tidligere havde været en blanding af kampklare krigere og sure samarbejdspartnere, var begyndt på et kursus, og undervejs på kurset begyndte de at ringe sammen og drøfte, hvordan de skulle tackle deres søn, der havde ADHD. Mor kunne godt bede om hjælp nu uden at føle, at der var fare for at blive kritiseret som mor. De aftalte desuden, at far skulle gå til volleyball med deres søn hver mandag, også de dage, sønnen var hos mor.

Børnene i midten

Langt de fleste børn trives godt i et "korrekt kollega"-samarbejdsklima. De oplever, at der er plads til både at elske mor og far, at begge er tilstede i deres liv, og at de kan koncentrere sig om at udvikle sig og være optaget af eget liv.

4

BUDSKAB 4: AT HAVE ET FÆLLES PEJLEMÆRKE

At have pejlemærker

Som vi indledte med at sige, kan I bruge disse billeder til at tænke over og tale sammen om, hvordan jeres eget samarbejde ser ud, og hvor I gerne vil hen med det. Det at dele jeres ønsker og tanker om, hvor I gerne vil hen, kan give et vigtigt håb, som er afgørende for at arbejde med samarbejdet. Det at finde et pejlemærke – noget vi ønsker at stræbe henimod – kan give retning og billeder på, hvilket samarbejdsklima vi foretrækker som forældre.

Som vi fremlagde i sidste oplæg, kan det ofte være sådan, at man har forskelligt syn på, hvordan ens samarbejde er, og hvordan det gerne måtte se ud. Som ø-metaphoren illustrerer, vil der ofte være et "dit"

og et "mit" perspektiv. Det er almindeligt, at I kan have forskellige syn på, hvad der sker imellem jer, og hvordan et realistisk og godt samarbejde skal se ud.

Det er som udgangspunkt ikke et problem. Netop det at afklare ens forskellige ønsker kan være centralt for sammen at finde ud af, hvordan I så kan tackle jeres forskellige ønsker – og måske finde et kompromis eller en overgangsløsning. For flere forældre kan det give rigtig god mening at tale om faser – at vi i den første fase har brug for én ting, i næste fase vil man så kunne mere og andet. Med andre ord kan man tale om, hvordan samarbejdsformen skal være nu og her – og hvad man ønsker på sigt.

Det at have et pejlemærke hjælper os mennesker til at vide, hvilken retning vi gerne vil hen, og når vi kommer på afveje, kan vi finde tilbage på rette spor igen ved at minde os selv om, hvor vi var på vej hen. Ingen går fra at være kampklare krigere, til ugen efter at være korrekte kollegaer. Det er et arbejde, der tager tid, og hvor man hver især skal gøre en række ting, der over tid kan genopbygge jeres tillid til hinanden som forældre.

I den samtale I skal have nu, er det vigtige at få afklaret hvad jeres eget pejlemærke er, og om I kan finde et fælles pejlemærke for jeres samarbejde. Næste kursusgang vil I gå mere i dybden med, hvad dette betyder i praksis for samarbejdet, og hvilke konkrete skridt, I kan tage i den retning.

TÆNKEPAUSE OG SAMTALE

Du sætter nu forældrene i gang med først at reflektere enkeltvis og derefter tale skal forældre sammen i ca. 35 min.

Tænkepause og samtale

- Hvilke samarbejdsformer eller dele af det kan du genkende i jeres samarbejde lige nu?
- Hvor vil du gerne hen med jeres forældresamarbejde?

SÆRLIGE OPMÆRKSOMHEDER SOM VEJLEDER

- *Hjælp begge forældre til hver især at beskrive hvilke samarbejdsformer (eller elementer), de kan genkende, og evt. i hvilke situationer disse samarbejdsformer bliver fremkaldt*
- *Hvis forældrene udpeger områder, hvor de faktisk er tilfredse med deres samarbejde, så understøt og anerkend gerne dette som vejleder*
- *Hvis forældrene ser forskelligt på deres nuværende samarbejdsform(er), kan du anerkende, at de helt sikkert har gode grunde til at opleve det forskelligt*
- *Hjælp forældrene til at formulere, hvor de gerne vil hen med deres samarbejde, og støt dem i at argumentere for, hvorfor de vil arbejde hen imod dette mål. Hvad er deres ønske med at komme derhen? Hvad er vigtigt for dem som forældre? Hvad vil de gerne blive i stand til sammen?*
- *Hvis forældrene har forskellige mål, så hjælp dem til at udfolde, hvad deres gode grunde er til, at de hver især har valgt dette mål. Støt dem desuden til at tage stilling til, hvad det så betyder for dem, at de har forskellige mål, og hvordan de kan tackle dette.*
- *Det kan være et godt skift i perspektiv at bringe børnene ind: Hvordan vil jeres børn opleve jeres samarbejde? Hvad vil de særligt se? Hvad tror I, at jeres børn ville ønske sig?*

KIFF – mødet med skilte forældre
Undervisningseksempler

Redaktion: Rikke Cecilie Toft Dejour, Søren Marcussen, Jan Kaa Kristensen & Dragana Lyduch Mateskovic

KIFF-leder undervisningseksempler er udgivet af Center for Familieudvikling
© Center for Familieudvikling 2017

Illustrationer: Ditte Bertelsen
Fotos: Thomas Søndergaard
Grafisk tilrettelæggelse: D-Grafisk, David Lund Nielsen

Enhver kopiering fra dette materiale må kun ske efter gældende regler i lov om ophavsret